

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20910 - Teoria Social Contemporània / 1
Titulació	Grau de Filosofia - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Bernardo Riutort Serra						
<i>Responsable</i>						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
bernat.riutort@uib.es						

Contextualització

Aquesta és una assignatura de caràcter especialitzat.

Se centra en les grans qüestions de la teoria social dintre del marc històric, social, polític, econòmic i cultural de la societat contemporània.

Combina l'estudi empíric de la societat amb la lectura crítica de texts rellevants de teoria social.

Els objectius generals de l'assignatura són:

1. Identificar les principals dimensions i fonaments de les societats desenvolupades contemporànies.
2. Analitzar críticament els problemes i dilemes als que s'enfronten les societats actuals.
3. Assimilar el vocabulari polític-social fonamental.
4. Familiaritzar-se amb el treball amb textos i fonts bibliogràfiques.
5. Fonamentar habilitats expositives i comunicatives originals.
6. Desenvolupar la capacitat crítica i analítica.

Pertany a la matèria Filosofia Política (36 crèdits), composta per les següents assignatures:

- Idees Polítiques: semestre 2
- Teoria Social Contemporània: semestre 4
- Filosofia Política: semestre 7
- Teories Actuals de la democràcia: semestre 8
- Ciutadania i Drets Humans: semestre del 3 al 7 (optativa)

Guia docent

- Teoria de l'Estat: semestre del 3 al 7 (optativa)

Requisits

Les competències i habilitats adquirides en la formació secundària de Batxillerat i en el curs de formació bàsica són suficients per seguir l'assignatura.

Competències

Específiques

- * 2. Coneixement de les teories i les tècniques de la filosofia en relació amb les qüestions pràctiques i aplicades, particularment en els àmbits de l'ètica, la vida política, les arts i la tecnociència
- * 6. Habilitat en l'ús d'eines i conceptes filosòfics per a l'anàlisi i comprensió dels temes actuals que permeti aplicar els coneixements al treball o vocació d'una forma professional
- * 7. Habilitat per a l'anàlisi dels arguments i conceptes de les Ciències Socials i Ciències Naturals
- * 9. Respecte a la pluralitat d'enfocaments i tradicions en filosofia.

Genèriques

- * 14. Habilitats de recerca i aprenentatge autònoms i de transmissió dels coneixements tant al públic especialitzat com al no especialitzat
- * 15. Capacitat de presentar i defensar públicament arguments filosòfics, oralment o per escrit, que permeti aplicar els coneixements al treball o vocació d'una forma professional

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Se tracta d'analitzar les grans qüestions de la teoria social dintre del marc històric, social, polític, econòmic i cultural de la societat moderna i contemporània. Combina l'estudi empíric de la societat amb la lectura crítica de textos rellevants de la teoria social contemporània.

Continguts temàtics

1. La teoria social i la modernitat
 - a. La filosofia i les ciències socials: teoria sociològica i teoria social
 - b. K. Marx: materialisme històric i capitalisme.
 - c. E- Durkheim: la divisió del treball i la solidaritat orgànica.
 - d. M. Weber: Capitalisme, autoritat i racionalització.
2. Desenvolupaments actuals del marxisme sociològic

Guia docent

- a. El marxisme sociològic al llarg del s.XX.
- b. D. Harvey: La teoria de l'acumulació per desposseïció i les contradiccions del capitalisme.
- 3. La nova teoria social
 - a. La teoria social d. A. Giddens: teoria de l'estructuració i modernitat tardana.
 - b. La teoria social de U. Beck; modernitat reflexiva, societat del risc i realisme cosmopolita.
 - c. La teoria social de Z. Bauman: modernitat líquida, individualització i societat de consum.
- 4. La teoria social transnacional: la globalització
 - a. El concepte com a problema; múltiples definicions.
 - b. L'Economia política global.
 - c. Reconfiguració dels subjectes polítics: Estat i ciutadania.
- 5. teoria social feminista: gènere i sexe
 - a. El feminisme com a moviment i com a teoria social crítica.
 - b. El feminisme al llarg de la història: les onades.
 - c. Gènere, sexe i sexualitat.

Metodologia docent

Cada tema s'anirà explicant en lliçons magistrals en grup gran. Les sessions en grup mitjà se dedicaran a la lectura de texts o fragments de les fonts teòriques en seminaris participatius rotatoris, en els que els alumnes s'encarregaran d'encetar el debat a partir de l'exposició dels texts sobre qüestions i termes claus.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Lliçons teòriques	Grup gran (G)	Coneixement dels continguts i de les fonts bibliogràfiques. Lliçons magistrals. Avaluació a partir de prova escrita de l'assoliment dels continguts conceptuals i procedimentals de l'assignatura. La prova podrà ser final o bé realitzar-se a través de dos parcials. Els alumnes decidiran com volen realitzar la matèria. Si s'acorda realitzar-la a través de parcials, el primera parcial se desenvoluparà durant dues hores de classe, en data a convenir pels alumnes.	37
Seminaris i tallers	Lectura i discussió de textos	Grup mitjà (M)	Capacitat de resolució argumentativa de problemes, disposició al diàleg, disposició al treball en equip. Aprenentatge basat en problemes a partir de la anàlisi i interpretació de textos. Se prepararan i exposaran les lectures seleccionades pel professor, referents a diferents continguts de la matèria.	18
Seminaris i tallers	Activitats complementàries	Grup mitjà (M)	Els alumnes podran complementar la seva formació, tan teòrica com pràctica, assistint a cursos o seminaris. En aquesta assignatura pot ser que se computin activitats culturals i	4

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			formatives que s'organitzin a la UIB durant el curs acadèmic 2017-2018, i que tinguin relació amb l'assignatura	
Tutories ECTS	Tutoria i/o participació a classe	Grup petit (P)	Tutories individuals per resoldre dubtes, tan logístics com de contingut.	1

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Ressenya/treball/assaig	Confeccionar una ressenya o treball sobre algunes de les qüestions plantejades en els continguts de l'assignatura. El professor farà una proposta de llibres ressenyables, a elegir per part de l'alumne.	40
Estudi i treball autònom individual	Estudi individual	Desenvolupar, ampliar, analitzar i comprendre els continguts teòrics desenvolupats al llarg de les classes, anant a la bibliografia bàsica i complementària per si fos necessari. Així com, llegir i preparar els textos de la discussió dels Seminaris.	50

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'assoliment dels continguts de la matèria se farà a través d'una sèrie d'instruments d'avaluació. Bàsicament quatre: la realització de proves escrites, la presentació d'una lectura, la participació a les classes tant teòriques com pràctiques i la confecció d'un treball/assaig/ressenya. La ponderació d'aquests elements sobre la qualificació final de la matèria serà segons s'especifica més abaix.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Lliçons teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Coneixement dels continguts i de les fonts bibliogràfiques. Lliçons magistrals. Avaluació a partir de prova escrita de l'assoliment dels continguts conceptuals i procedimentals de l'assignatura. La prova prodrà ser final o bé realitzar-se a través de dos parcials. Els alumnes decidiran com volen realitzar la matèria. Si s'acorda realitzar-la a través de parcials, el primera parcial se desenvoluparà durant dues hores de classe, en data a convenir pels alumnes.
Criteris d'avaluació	Realitzar una prova escrita sobre els continguts exposats al llarg del curs. Els alumnes de l'opció A podran realitzar l'avaluació de la matèria bé a través de dues proves escrites (parcials), bé realitzant sols una prova escrita final. Si s'acorda avaluar la matèria per parcials, en el cas dels alumnes de l'opció A, se realitzarà un parcial durant l'horari de les classes teòriques (2h) i l'altre parcial se desenvoluparà el dia de la prova final. En aquest darrer cas, els alumnes que no aprovin el primer parcial hauran de fer la prova final. Se valorarà: * Identificar les idees, conceptes i termes sociològics fonamentals. Comprendre el sorgiment, desenvolupament i reptes de les institucions i sistemes de valors de la societat.* Demostrar capacitat de lectura comprensiva i crítica de texts canònics del pensament sociopolític.* Demostrar capacitat suficient de contrastar les idees sobre la societat amb els seus marcs socials de referència.

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari B

Lectura i discussió de textos

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Capacitat de resolució argumentativa de problemes, disposició al diàleg, disposició al treball en equip. Aprentatge basat en problemes a partir de la anàlisi i interpretació de textos. Se prepararan i exposaran les lectures seleccionades pel professor, referents a diferents continguts de la matèria.
Criteris d'avaluació	Exposició d'una de les lectures del dossier al grup classe. Fer una anàlisi dels continguts de la lectura seleccionada seguint els ítems que aportarà el professor al principi de curs. En el cas dels alumnes que realitzin l'opció B hauran d'entregarresenyes dels seminaris pràctics, per tal de valorar la seva lectura i comprensió. A l'inici de curs se determinarà amb el professor com es faran aquestes ressenyes i els terminis per presentar-les. Se valorarà: * La disposició a la deliberació i l'argumentació oberta.* Tenir capacitat per a identificar i reconèixer els problemes i tensions més importants de les societats actuals.* Capacitat de judici crític en la anàlisi dels assumptes sociopolítics.

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari B

Guia docent

Activitats complementàries

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Els alumnes podran complementar la seva formació, tan teòrica com pràctica, assistint a cursos o seminaris. En aquesta assignatura pot ser que se computin activitats culturals i formatives que s'organitzin a la UIB durant el curs acadèmic 2017-2018, i que tinguin relació amb l'assignatura
Criteris d'avaluació	Informe o memòria de pràctiques

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Tutoria i/o participació a classe

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Tècniques d'observació (recuperable)
Descripció	Tutories individuals per resoldre dubtes, tan logístics com de contingut.
Criteris d'avaluació	Seguiment dels continguts de l'assignatura. Se valorarà bàsicament la participació a les classes pràctiques o Seminaris i l'assistència a les tutories en el cas dels alumnes de l'Opció B.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final: 5% per a l'itinerari B

Ressenya/treball/assaig

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Confeccionar una ressenya o treball sobre algunes de les qüestions plantejades en els continguts de l'assignatura. El professor farà una proposta de llibres ressenyables, a elegir per part de l'alumne.
Criteris d'avaluació	Realitzar una ressenya o treball sobre una obra seleccionada o alguns dels continguts desenvolupats als llarg de l'assignatura

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A principi de curs se lliurarà a copistaria i/o a través de l'Aula Digital un dossier amb els textos que se comentaran a classe en els seminaris. A més, se determinarà la lectura bàsica, a partir de la qual s'estructuraran també les sessions de seminaris.

Al llarg del curs, bé a classe o a les tutories individualitzades, la bibliografia s'anirà ampliant i actualitzant.

Bibliografia bàsica

- Baert, P., Carreira da Silva, F., *La teoria social contemporània*, Alianza Editorial, 2011.
Giddens, A., *Sociologia*, Alianza Editorial, 2007.
Joas, H., Knöbl, W., *Teoria social. Veinte lecciones introductorias*, Akal, 2016
Requena, F., Ayuso, L., *Teoria sociològica aplicada*, 2016.

Guia docent

Ritzer, G., *Teoría sociológica moderna*, McGraw-Hill, 2010.

Bibliografia complementària

- Bauman, Z., Trabajo, consumismo y nuevos pobres, Gedisa, 2000.
Bauman, Z., La Globalización: consecuencias humanas, F.C.E., 2001
Bauman, Z., En busca de la política, F.C.E., 2002
Bauman, Z., Modernidad líquida, F.C.E., 2010.
Bauman, Z., Vidas desperdiciadas: la modernidad y sus parias, Paidós, 2005
Beck, U., ¿Qué es la globalización? Falacias del globalismo, respuestas a la globalización, Paidós, 1998.
Beck, U., Un nuevo mundo feliz: la precarización del trabajo en la era de la globalización, Paidós, 2000.
Beck, U., La sociedad del riesgo: hacia una nueva modernidad, Paidós, 2001
Beck, U., Giddens, A., Lash, S., Modernidad reflexiva: política, tradición y estética en el orden social moderno, Alianza Editorial, 2001.
Beck, U., La sociedad del riesgo global, Siglo XXI, 2002.
Beck, U., Poder y contrapoder en la era global: la nueva economía política mundial, Paidós, 2004.
Beck, U., La sociedad del riesgo mundial: en busca de la seguridad perdida, Paidós, 2008.
Bourdieu, P., Razones prácticas: sobre la teoría de la acción, Anagrama, 2002.
Bourdieu, P., Cuestiones de sociología, Akal, 2008.
Butler, J., Deshacer el género, Paidós, 2006
Butler, J., El género en disputa, Paidós, 2007
Carabaña, J., De Francisco, A. (Comp.), Teorías contemporáneas de las clases sociales, Ed. Pablo Iglesias, 1994.
Carabaña, J. (Ed.), Desigualdad y clases sociales, Visor, 1995.
Durkheim, E., Las reglas del método sociológico, Alianza, 1988.
Fraser, N., Escalas de la justicia, Herder, 2008.
Fraser, N., Fortunas del feminismo, Traficante de sueños, 2015
Federici, S., Revolución en punto cero. Trabajo doméstico, reproducción y luchas feministas, Traficantes de sueños, 2013.
Giddens, A., La teoría social, hoy, Alianza Editorial, 1990
Giddens, A., La constitución de la sociedad; bases para la teoría de la estructuración, Amorrortu, 1995
Giddens, A., Modernidad e identidad del yo: el yo y la sociedad en la época contemporánea, Península, 1998.
Giddens, A., Consecuencias de la modernidad, Alianza Editorial, 1999
Harvey, D., Breve historia del neoliberalismo, Akal, 2005
Harvey, D., Diecisiete contradicciones y el fin del capitalismo, Traficante de sueños, 2014.
Heinrich, M., *Crítica de la economía política. Una introducción a El Capital de Marx*, Guillermo Escolar Editor, 2018.
Laval, Ch., Dardot, P., La nueva razón del mundo. Ensayos sobre la sociedad neoliberal, Gedisa, 2013.
Owen, J., Chavs. La demonización de la clase obrera, Capitan Swing, 2012.
Rendueles, C., Sociofobia. El cambio político en la era de la utopía digital, 2013.
Sassen, S., Una sociología de la globalización, Katz, 2007.
Sassen, S., Expulsiones. Brutalidad y complejidad en la economía global, Katz, 2015.
Standing, G., El precariado. Una nueva clase social, Capitan Swing, 2013.
Sennett, R., La corrosión del carácter: consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo, Anagrama, 2000
Sennett, R., La cultura del nuevo capitalismo, Anagrama, 2006.
Sennett, R., El declive del hombre público, Anagrama, 2011
Weber, M., Conceptos sociológicos fundamentales, Alianza Editorial, 2015.
Weber, M., La ética protestante y el espíritu del capitalismo, Península, 1973.
Wright, E. O., Construyendo utopías reales, Akal, 2014.

Guia docent

Altres recursos

Al llarg del curs s'anirà ampliant la bibliografia a mesura del interessos intel·lectuals dels alumnes i les discussions que se vagin realitzant.

